

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет плодовоовочівництва, екології та захисту рослин

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проходження виробничої практики студентів
освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»
спеціальності 7.09010104 «Плодовоовочівництво
і виноградарство»

Умань – 2014

Методичні рекомендації щодо проходження виробничої практики студентами освітньо-кваліфікаційного рівня "Спеціаліст" зі спеціальності 7.09010104 "Плодоовочівництво і виноградарство". – Умань: Уманський національний університет садівництва, 2014. – 18 с.

У програмі викладено питання організації, проведення та підведення підсумків виробничої практики для студентів які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст».

Методичні рекомендації підготовлені колективом викладачів у складі: професорів О.В. Мельника, В.І. Лихацького, О.І. Улянич, доцентів Г.Я. Слободяник, Р.В. Яковенко, асистента О.О. Фоменка

Відповідальні за випуск: голова науково-методичної комісії факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин Майборода В.П. і декан факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин Щетина С. В.

Методичні рекомендації розглянуто і схвалено на науково-методичній комісії факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин протокол № 2 від 13 лютого 2014 р.

Зміст

Вступ.....	4
1. Загальні положення про науково-виробничу практику.....	5
2. Мета і завдання практики.....	6
3. Зміст практики.....	7
4. Організація науково-виробничої практики.....	8
5. Програма виробничої практики.....	10
5.1. Характеристика бази практики.....	10
5.2. Характеристика кліматичних умов для вирощування плодових, овочевих культур і винограду.....	10
5.3. Система землеробства в господарстві.....	10
5.4. Технології вирощування плодових, овочевих культур відкритого і закритого ґрунту та винограду. Сорти і гібриди вирощуваних культур.....	10
5.5. Організація праці і управління виробництвом, основні економічні показники установи (господарства).....	11
5.6. Охорона праці.....	11
5.7. Охорона навколишнього середовища.....	11
6. Написання, оформлення та захист звіту.....	13
7. Додатки.....	15

Вступ

Підготовка ОКР „Спеціаліст” здійснюється за спеціальністю 7.09010104 „Плодоовочівництво і виноградарство” виробничого спрямування: плодівництво, овочівництво і виноградарство. Навчальні програми, в тому числі і програма виробничої практики студентів, розроблені на основі галузевих стандартів вищої освіти, в яких узагальнені державні вимоги, а також державне замовлення на підготовку фахівців з урахуванням аналізу професійної діяльності. Програма виробничої практики студентів ОКР „Магістр” відповідає вимогам закону України "Про вищу освіту", "Положенню про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах", "Положенню про проведення практик студентів вищих навчальних закладів України", "Положенню про практичне навчання студентів Уманського національного університету садівництва".

У методичних рекомендаціях наведено мету виробничої практики, її зміст і програму. Своїм завданням програма практики передбачає закріплення знань одержаних студентами в процесі навчання у вищому навчальному закладі та відпрацюванню практичних навичок, організації роботи в колективі відповідної установи.

Під час проходження практики студенти оволодівають:

- технологією вирощування садивного матеріалу, плодкових, овочевих культур та винограду;
- передовим досвідом роботи керівників та спеціалістів сільськогосподарських підприємств та приватних господарств;
- роботою з новою сільськогосподарською технікою та обладнанням;
- економікою, менеджментом і маркетингом та правовими питаннями діяльності сільськогосподарських підприємств.

1. Загальні положення про науково-виробничу практику

Виробнича практика студентів є одним із важливих видів навчальної роботи та здійснюється з метою набуття виробничих навиків приймати самостійно рішення при подальшій роботі в сільськогосподарських підприємствах. Вона покликана підготувати майбутніх фахівців до виробничих умов і практичної роботи, забезпечити належний рівень їх професійної підготовки. Студенти 5-го курсу проходять виробничу практику у 2-му семестрі.

Студенти закріплюються для виконання програми виробничої практики у навчально-науково-виробничому відділі Уманського НУС та інших сільськогосподарських підприємствах, з якими попередньо укладені двосторонні договори, як з базами для виробничої практики студентів.

За кожним практикантом закріплюються два керівники, один – з колективу професорсько-викладацького складу випускаючих кафедр факультету (затверджується відповідним наказом по Уманському НУС), другий – із колективу спеціалістів закріпленого господарства.

Перед від'їздом на виробничу практику кожен студент отримує індивідуальне завдання у керівника від вузу, яке передбачає методи збору і обробки одержаної інформації в господарстві для підготовки та написання звіту про підсумки проходження виробничої практики та підготування його до захисту.

2. Мета і завдання практики

Виробнича практика спеціалістів зі спеціальності "Плодоовочівництво і виноградарство" має на меті вдосконалення методів і поглиблення досвіду професійної роботи, оволодіння навичками організації і управління виробничим підрозділом; освоєння наукових розробок зональних науково-дослідних установ (інституту, дослідної станції, держсортодільниці і т. п.); оптимізація в умовах господарств і впровадження прогресивних технологій в плодівництві, овочівництві відкритого і закритого ґрунту та виноградарстві; накопичення матеріалу для звіту про практику.

У результаті проходження практики спеціаліст повинен:

уміти: коректувати розроблені технології виробництва продукції плодівництва, овочівництва та виноградарства з урахуванням змін погодних і ґрунтових умов, матеріально-технічного забезпечення, інших виробничих факторів.

опанувати навички: удосконалення практичних навичок, вмінь і виконання агрозаходів під час вирощування плодових, овочевих культур та винограду.

розвинути творчі здібності по напрямках: програмування врожайності плодових, овочевих культур і винограду; використання досягнень науки і виробництва; запровадження систем логістики агробізнесу; організації виробничої діяльності; аналізу отриманих результатів, їх коректування та опрацювання рекомендацій для виробництва.

3. Зміст практики

Програма виробничої практики передбачає ознайомлення студентів із організацією і сучасною технологією виробничих процесів у сільськогосподарських підприємствах (господарствах), із структурою їх підрозділів, оснащенням, з передовими методами організації праці; залученням студентів до самостійного виконання робіт за фахом; набуття студентами навиків роботи в трудовому колективі; вивчення організації та управління у розділі вдосконалення технології виробництва продукції плодоовочівництва та виноградарства.

За період практики студент знайомиться з технологіями вирощування плодових, овочевих культур і винограду. На основі спілкування з фахівцями господарства та узагальнення статистичної звітності вивчає прогресивні форми організації праці в сільському господарстві.

Також оцінює агробіологічну та економічну ефективність окремих елементів технологій вирощування плодів, ягід, овочів і винограду у господарстві, відпрацьовує навички організаційної та управлінської діяльності у підрозділах с.-г. установи.

Виконання програми практики передбачає набуття та вдосконалення практичних навичок фахівця з технологічних прийомів вирощування й садіння розсади овочевих рослин у відкритому і закритому ґрунті; вирощування й висаджування посадкового матеріалу плодових, ягідних культур і винограду; сівби овочевих культур, догляду за плодовими, овочевими, ягідними культурами і насадженнями винограду у відкритому і закритому ґрунті, збирання урожаю, принципів логістики зібраної плодоовочевої продукції.

4. Організація виробничої практики

Під час проходження практики кожен студент має систематично, грамотно та акуратно вести щоденник практики, записи в якому робляться щодня. Вони повинні бути короткими, думки сформульовані чітко. Проходження практики та правильність ведення щоденника щотижнево підтверджуються записом керівника практики.

Обов'язки безпосередніх керівників, що призначені від бази практики, зазначені в окремих розділах договорів про надання послуг з практичного навчання студентів.

Загальною формою звітності студента про виробничу практику є звіт, виконаний згідно індивідуального завдання. Завіряється він керівником від бази практики і подається на рецензування керівнику практики від університету. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання й оформляється відповідно до вимог чинних нормативних актів. До завірених печаткою установи (господарства) звіту та щоденника обов'язково додається характеристика студента за період проходження практики.

Під час проходження виробничої практики студент вивчає методи управління якістю урожаю, дослідження ринку плодоовочевої продукції, пестицидів, засобів механізації, тощо. Аналізує результати застосування різних агротехнологічних заходів вирощування конкурентоспроможної плодоовочевої продукції та винограду.

Опановує передові екологічно безпечні та економічно вигідні технології вирощування плодів, овочів і винограду, розробляє системи удобрення (грунтового, позакореневого, фертигації), зрошення, інтегрованого захисту рослин й програмування врожаю.

Вивчає передовий досвід щодо здійснення добору сортів плодово-ягідних культур і винограду та сортів і гібридів овочевих рослин для конкретних умов господарства.

Опановує методи підвищення якості посівного і посадкового матеріалу овочевих і плодкових культур та винограду; навчається складати необхідну супровідну документацію для насінневого і сортового контролю посівів і насаджень. Опановує систему заходів охорони навколишнього середовища та охорони праці в галузі плодоовочівництва і виноградарства.

Бере участь у впровадженні нових досягнень науки і передового досвіду, досліджує результати інноваційної діяльності, визначає економічну, біоенергетичну та екологічну ефективність вирощування плодкових, овочевих культур і винограду.

Під час проходження практики студент продовжує вивчати і використовувати на практиці Закони і постанови уряду з питань агропромислового комплексу; накази, розпорядження, інструкції та інші спрямовуючі матеріали в галузі плідівництва, виноградарство та овочівництво відкритого і закритого ґрунту; інформаційні технології тощо. Знайомиться з умовами дотримання основ земельного і трудового законодавства.

5. Програма виробничої практики

5.1 Характеристика бази практики. За період практики студент знайомиться з сільськогосподарським підприємством (господарством), бере безпосередню участь у проведенні технологічних операцій під час вирощування плодових, овочевих культур відкритого і закритого ґрунту та винограду; збирає необхідні дані для написання звіту, зокрема:

- назву господарства, його адресу, місцезнаходження відносно ґрунтово-кліматичної зони України; віддаленність господарства від залізничної станції, районного центру, переробних підприємств тощо;
- характеристику ґрунту, ґрунтоутворюючі породи та їх використання в господарстві.

5.2. Характеристика погодних умов місцезнаходження бази практики. Дані багаторічних спостережень за температурою повітря, атмосферними опадами, вологістю повітря; особливості зимового періоду, глибина промерзання ґрунту, висота снігового покриву, дати останніх заморозків, строки початку весняних робіт; характеристика кліматичних умов у період вегетації плодових, овочевих культур і винограду, відхилення їх середньобагаторічних даних.

5.3. Система землеробства в господарстві. Структура земельних угідь і посівних площ у господарстві, типи і види сівозмін і садозмін; агротехнічні заходи захисту ґрунтів від вітрової та водної ерозії; гіпсування та вапнування ґрунтів. Системи обробітку ґрунту відповідно до ґрунтово-кліматичних умов і попередників.

5.4. Технології вирощування плодових, овочевих культур відкритого і закритого ґрунту та винограду. Сорти і гібриди вирощуваних культур. Технологічні заходи вирощування, передпосівна підготовка насіння, вирощування розсади і саджанців, сівба та садіння, особливості догляду за посівами й насадженнями (захист рослин, обробіток ґрунту, підживлення, зрошення і т.д); технології вирощування овочевих культур у спорудах закритого

грунту господарства. Збір урожаю, його зберігання, післязбиральна доробка. Опис сортів і гібридів вирощуваних культур, рекомендації поліпшення їх асортименту для підвищення урожайності і якості продукції

5.5. *Організація праці і управління виробництвом, основні економічні показники господарства.* Спеціалізація господарства, структура валової й товарної продукції; форми організації й оплати праці в ньому; структура управління господарством і його підрозділами; стан комп'ютеризації управління виробничими процесами.

5.6. *Охорона праці.* Дотримання норм і правил безпеки праці при виконанні основних сільськогосподарських робіт в господарстві; правила безпеки при використанні, транспортуванні та зберіганні пестицидів; дотримання норм пожежної безпеки.

5.7. *Охорона навколишнього середовища.* Законодавчі акти з охорони навколишнього середовища; охорона землі, надр, води і атмосферного повітря; охорона рослинного і тваринного світу. Заходи по охороні навколишнього середовища від забруднення пестицидами, мінеральними добривами та іншими токсичними речовинами.

Вимоги до проходження практики за кордоном

Зарубіжна практика передбачає вивчення зарубіжного досвіду заходів ефективних технологій вирощування плодовоовочевих рослин і винограду.

Програмою закордонної практики передбачається вивчення:

- особливостей наукового забезпечення сільськогосподарських підприємств різних форм власності;
- організацію проведення виробничих процесів з вирощування плодовоовочевих рослин і винограду ;
- організацію служби і системи захисту с.-г. рослин від шкідників, хвороб і бур'янів;
- технології виробництва екологічно чистої продукції, сертифікація, принципи логістики і маркетингу;

- економічних взаємин між фермерськими господарствами й державою, кооперація фермерських та інших суб'єктів с.-г. діяльності;
- форм договорів контрактації з торгівельними переробними та іншими недержавними й державними підприємствами за реалізовану (поставлену) сільськогосподарську продукцію;
- особливостей складання бізнес-планів в підприємствах, що займаються вирощуванням плодоовочевих рослин і винограду;
- юридичного забезпечення взаємовідповідальності між суб'єктами аграрної діяльності ;
- мови країни.

Якщо в господарстві, в якому ви перебуваєте на практиці відсутні можливості для виконання якогось із елементів плану роботи, то слід звернутися до керівника практики з проханням розповісти або дозволити ознайомитись з такими елементами технологій на прикладі найближчого сусіднього господарства.

Під час перебування за кордоном необхідно вести щоденник.

Після повернення з-за кордону студент зобов'язаний в 10-ти денний термін відзвітувати перед деканатом і відділом міжнародних зв'язків про виконання плану практики.

Примітка; Після прибуття до місця проходження практики (якщо її тривалість перевищує 3 тижні) студент зобов'язаний у 10-ти денний термін повідомити про це керівництво університету листом, в якому вказується адреса господарства з номерами телефонів, факсу, електронної пошти тощо, прізвище господаря чи особи відповідальної за керівництво практикою.

В разі втрати зв'язку студента з вузом, невиконання ним плану роботи, нехтування необхідністю ведення щоденника, виявлення порушень навчальної чи трудової дисципліни, законодавства країни, де перебуває, а також при втраті довіри сторони, що приймає, порушники депортуються в Україну після чого можуть підлягати адміністративним стягненням аж до виключення з університету без права поновлення.

6. Написання, оформлення та захист звіту

Захист звіту за результатами науково-виробничої практики здійснюється за попередньо підготовленим звітом, щоденником і презентацією, електронна копія якої додається до звіту, перед комісією, яка формується із числа професорсько-викладацького складу випускових кафедр і деканату. Склад комісії та терміни атестації магістрантів (захист звітів) визначаються відповідним наказом по університету. Для викладення інформації встановлюється регламент не більше 10 хвилин. Після закінчення доповіді магістрант відповідає на запитання членів комісії та присутніх на захисті. Відповіді його мають бути чіткими та аргументованими. Звіт про проходження науково-виробничої практики оцінюється в межах від 0 до 100 балів згідно критеріїв оцінювання (табл. 1).

Атестація студентів за результатами практики проводиться в університеті протягом перших десяти днів після її закінчення. В оціненні роботи студента на практиці приймається до уваги характеристика керівника практики від виробництва. Оцінка за науково-виробничу практику заноситься в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента згідно модульно-рейтингової системи оцінювання (табл. 2).

Форма контролю знань за результатами практики визначається навчальним планом і враховується стипендіальною комісією під час визначення розмірів стипендії нарівні з оцінками за теоретичне навчання. Студент, який за підсумками виробничої практики отримав незадовільну оцінку під час захисту звіту, направляється на практику повторно в період канікул або відраховується з ВУЗу.

Студенту, який не виконав програму практики повністю або частково без поважних причин, може бути надане право повторного проходження практичного навчання в інший час з повним відшкодуванням додаткових освітніх послуг.

Щоденник і звіт зберігаються протягом одного року, а потім списуються

в установленому порядку, додатки використовуються в навчальному процесі на кафедрах. Результати практики обговорюються на засіданні наукового студентського гуртка кафедри плодівництва і виноградарства та овочівництва, а загальні підсумки практики підводяться на Вченій раді факультету не менше одного разу протягом навчального року.

1. Критерії оцінювання

Критерій за яким оцінюється звіт	Рейтинговий бал
1. Перевірка звіту:	61
- відповідність змісту звіту завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	40
–самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць	6
– наявність елементів науково-дослідного характеру	6
– використання комп'ютерних технологій	5
– відповідність стандартам оформлення	4
2. Захист звіту, в тому числі:	39
– доповідь	25
– правильність відповідей на поставлені запитання	14
Всього	100

2. Шкала оцінювання

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення ECTS	Кількість балів
Відмінно	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
Добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-81
Задовільно	D	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	67-74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-66
Незадовільно	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34

Форма індивідуального завдання, виконується студентом при необхідності*

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Уманський національний університет садівництва

Спеціальностей 7.09010104 «Плодоовочівництво і виноградарство»

Завідувач кафедри
плодівництва і
виноградарства
“ ___ ” _____ 2014р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
на виконання практики студенту

1. Тема практики (звіту):

2. Термін здачі студентом завершеного звіту на кафедру “ ___ ” _____
2014 р.

3. Вихідні дані до проходження практики:

4. Перелік питань, що розробляються під час практики:

5. Перелік ілюстративного матеріалу (таблиці, схеми, графіки):

6. Календарний план виконання практики і підготовки звіту:

Етап виконання практики	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання

Керівник практики _____ ()

7. Завдання до виконання прийняв ()

Дата отримання завдання “ _____ ” _____ 2014р.

Форма титульного аркуша робочого щоденника

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет плодощовочівництва, екології та захисту рослин

Щоденник практики

Студента _____
Прізвище, імя, по-батькові

V курсу факультету плодощовочівництва, екології та захисту
рослин _____ групи

Місце і термін практики _____

Керівник практики від установи: _____
(підпис, посада, прізвище, імя, по-батькові.)

(Печатка установи)

Форма заповнення щоденника

Дата	Вид роботи, у якій брав участь студент	Короткий опис змісту роботи
7.06.13	Обприскування насаджень яблуні	Квартал № 3, площа 10 га. Сорт – Айдаред. Підщепа ММ – 106. Трактор МТЗ-82, обприскувач ОПВ – 2000, Обприскування проводили проти першого покоління яблуневої плодожерки, інсектицидом Люфокс, к.с., – 0,7 л/га. Робоча рідина – 800 л/га

Форма титульного аркуша звіту

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет плодоовочівництва, екології та захисту рослин

ЗВІТ

про проходження науково-виробничої практики

студента V курсу ОКР "Спеціаліст"

спеціальності 7.09010104 "Плодоовочівництво і виноградарство"

(прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проходження практики)

(термін проходження практики)

Керівники:

(Печатка установи)

від установи: _____
посада, прізвище, ім'я, по-батькові

від університету: _____
вчена ступінь, прізвище, ім'я, по-батькові

Умань – 2014 р.

Рекомендовані зміст і обсяг сторінок звіту про виробничу практику спеціальності 7.09010104 "Флодоовочівництво і виноградарство".

Вступ (проблеми і перспективи галузі, роль науки і впровадження інтенсивних технологій) (1-2 сторінки).

1. Характеристика сільськогосподарського підприємства (господарства) (3-4 сторінки).

- 1.1. Назва, місце розташування, виробничі підрозділи.
- 1.2. Характеристика ґрунтів.
- 1.3. Характеристика кліматичних умов.

2. Система землеробства (3-4 сторінки).

- 2.1. Структура земельних угідь, площі під багаторічними насадженнями і овочами.
- 2.2. Типи і види овочевих сівозмін і садозмін плодкових культур.
- 2.3. Система обробітку та утримання ґрунту.
- 2.4. Система застосування органічних і мінеральних добрив.
- 2.5. Зрошення плодкових, овочевих культур і винограду.
- 2.6. Меліоративні заходи.
- 2.7. Споруди закритого ґрунту.

3. Технології вирощування плодкових, овочевих культур і винограду.

Сорти і гібриди вирощуваних культур (10-12 сторінок).

- 3.1. Технології вирощування плодкових і ягідних культур.
- 3.2. Технології вирощування овочевих культур у відкритому та закритому ґрунті.
- 3.3. Технологія вирощування винограду.
- 3.4. Вирощувані сорти плодкових культур і винограду та пропозиції щодо поліпшення їх асортименту.
- 3.5. Вирощувані сорти і гібриди овочевих культур та пропозиції щодо

поліпшення їх асортименту.

4. Організація праці і управління виробництвом, основні економічні показники сільськогосподарського підприємства (господарства) (2 сторінки).

5. Стан охорони праці (2 сторінки).

6. Стан охорони навколишнього середовища (2 сторінки).

ВИСНОВКИ (підсумки студента про проходження виробничої практики, пропозиції щодо її поліпшення) (1-2 сторінки).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (довідкова література використана при написанні звіту).

ДОДАТКИ (прикладені фотографії, рисунки, схеми, які відображають окремі виробничі процеси, підтвердження безпосередньої участі студента в технологічних процесах).

Підписано до друку _____ р.
Ум. друк. арк. 1,0.
Зам № _____ Тираж _____ прим.
Уманський національний університет садівництва
20305, Умань, вул. Інтернаціональна 2, гуртожиток №4
Оперативна поліграфія